

Handlingsplan for forskning ved LLE 2016-2022

Vedtatt i Forskings- og formidlingsutvalet ved LLE 5. juni 2018

Nye tiltak / auka fokus

- Vitskaplege tilsette skal levera årlege forskingsplanar, blant anna med rullerande plan for publisering. Planane må følgjast opp i medarbeidersamtaler
- Frikjøp frå undervisning i inntil 2 månader for forskarar som forpliktar seg til å fremja søknader om eksterne prosjektmidlar i forkant av aktuell søknadsfrist
- Klarare kriterium for kva funksjon og struktur forskargrupper/prosjektgrupper skal ha

0. Innleiing

I «Strategisk plan 2016 -2022», som Instituttrådet ved LLE vedtok 21. januar 2017, er det eit hovudmål at forskning av høg kvalitet skal oppretthaldast og vidareutviklast. FFU vart bedd om å følgje opp strategien ved å utarbeida ein handlingsplan. Under behandlinga av saka 28. mars 2017 peika FFU på at det i dette arbeidet vil vera særleg aktuelt å vurdere:

- Forskargruppene sin struktur og funksjon
- Forskargruppene sitt tilbod til ph.d.-kandidatane. (Arbeidsgruppa har også sett på postdoktorane sin situasjon)
- Tiltak som kan bidra til at instituttet får fleire eksternfinansierte forskingsprosjekt
- Innføring av individuelle forskingsplanar

Etter møtet i FFU 14. juni ble følgjande arbeidsgruppe oppnemnd for å utarbeida eit utkast til handlingsplan for forskinga ved LLE:

Jens Eike Schnall, førsteamanuensis, norrøn filologi, leiar
Gjert Kristoffersen, professor, nordisk språkvitskap
Åslaug Ommundsen, professor, mellomalderlatin
Sigrid Lien, professor, kunsthistorie
Synne Ytre Arne, stipendiat, litteraturvitskap
Håvard Peersen, forskingsrådgjevar, sekretær

Arbeidsgruppeleiaren inviterte til innspel med ein epost til dei vitskapleg tilsette den 11. oktober 2017, og det kom innspel frå Odd Einar Haugen, Koenraad de Smedt og Ivar Utne. Stipendiatane skreiv eit dokument som mest gjald arbeidet med ein handlingsplan for forskarutdanninga, men den inneholdt òg aspekt som vedkjem handlingsplanen for forskning. I tillegg sendte Helen Leslie-Jacobsen og Eike Schnall innspel angående tilrettelegging for postdoktorar. Alle innspela vart vurdert i arbeidsgruppa sine diskusjonar. Dei ulike innspilla blir lagt ved dette dokumentet.

Gruppa har hatt i alt 5 møte, 12. september, 27. september, 17. oktober og 27. november 2017 og 28. mai 2018.

1. Klarare struktur og funksjon for forskargruppene

Per i dag er det ulike namn for gruppene ved UiB-HF (t.d. *forskargruppe* (LLE), *forskningsgruppe* (AHKR)), i tillegg blir *prosjektgruppe* og *referansegruppe* brukt. Det blir stilt få krav til forskargruppene ved LLE, berre at gruppa må ha minst to medlemar, og gruppa må ha ei nettside.

Arbeidsgruppa foreslår difor følgjande omgrepsmessige differensiering:

- *Forskargrupper* er å forstå som grupper som spring ut av ei gruppe forskarar sitt felles engasjement i eit fagfelt (kan vera tverrfagleg) eller ein disiplin. Aktiviteten i desse gruppene kan spenna frå work-in-progress-diskusjonar til seminar kring bøker/tekstar, gjesteføredrag, ekskursjonar o.a.
- *Prosjektgrupper* er å forstå som grupper som arbeider i eit felles forskingsprosjekt med eit avgrensa tidsperspektiv kring felles materiale og felles problemstillingar – og ofte med ekstern finansiering eller med eit mål om å søke ekstern finansiering.

Arbeidsgruppa foreslår følgjande tiltak:

- 1) LLE innfører ei differensiering mellom forskar- og prosjektgrupper, og brukar den systematisk, også med tanke på framtidige evalueringar.
- 2) LLE brukar termen **forskargruppe** for ei breiare gruppe som samlar eit fagmiljø eller ei tverrfagleg gruppe (formål: miljøbygging, program for fagleg aktivitet, utvikling av prosjektidear og ev. søknader, fagleg rom og forum for stipendiatane, møteplass for forskingsbasert undervisning), og som har eit langsiktig tidsperspektiv.
- 3) LLE brukar termen **prosjektgruppe** for ei tematisk spissa gruppe med felles prosjekt og fokus på å realisera tidsavgrensa og klart definerte prosjektmål, som oftast med ekstern finansiering.
- 4) Leiinga ved LLE klargjer meir presise rammer med tanke på krav til deltakarar og aktivitet. Arbeidsgruppa er kjend med at fakultetet i nær framtid vil gjera ein evaluering av forskargruppestrukturen ved fakultetet.
- 5) Forskar-/prosjektgruppene skal vera den primære kontaktarenaen for ph.d.-stipendiatane med fagmiljøet.

2. Fleire søknader om eksternfinansierte forskingsprosjekt

Den eksternfinansierte prosjektverksemda ved LLE, også kalla Bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA), femner om forskning finansiert av Bergens forskningsstiftelse, NFR, EU og andre institusjonar.

- BOA-prosjekta tel med i grunnlaget for den resultatbaserte delen av budsjetttildelinga frå Kunnskapsdepartementet
- BOA-prosjekta tilfører instituttet ressursar i form av driftsmidlar og stipendiat- og postdoktorstillingar
- BOA-prosjekta bidrar til at forskarar frå LLE kjem med i tverrfaglege nasjonale og internasjonale nettverk

Arbeidsgruppa foreslår følgjande tiltak (fleire av desse blir praktisert allereie i dag, men er likevel tatt med her av omsyn til samanhengen):

- 1) Forskingsadministrasjonen held i samarbeid med forskingsleiar dei vitenskapleg tilsette jamnleg orientert om eksisterande moglegheiter for eksternfinansiering av prosjekt. Samstundes er det viktig at dei tilsette sjølve følgjer med, t.d. gjennom å abonnere på [NFRs nyhendeteneste](#)
- 2) Instituttleiinga har saman med dei einskilde fagmiljøa ansvar for å stimulere tilsette i vitenskaplege stillingar til å søkja om eksternfinansierte prosjekt og for å leggja best mogleg til rette for søknadsskrivinga. Dette gjeld også yngre forskarar – inkl. ph.d.-stipendiatar som nærmer seg disputas – som er i posisjon til å søkja på utlysingar spesielt retta mot unge talent

- a. Fast vitenskapleg tilsette som med utgangspunkt i dette forpliktar seg til å sende inn søknad om prosjektfinansiering ved første relevante søknadsfrist utlyst av t.d. NFR eller ERC, bør i den grad instituttøkonomien tillet det, få fri frå undervisning i eit omfang som tilsvarer inntil to månader normal undervisning
 - b. Som del av støtta bør instituttet vurdere å løyva driftsmidlar til t.d. bevertning ved arbeidsmøte, reiser for å organisere samarbeid med kollegaer ved andre institusjonar etc. Slike løyvingar må baserast på eit grunngjeve budsjett frå søkjaren
 - c. Vidare bør instituttet som del av ei slik støtte i samarbeid med fagmiljøet halda fram med å organisera seminar i forkant av fristen med gjennomgang av prosjekt- og søknadsutkast i form av innspel frå kollegaer og eksterne lesarar
- 3) LLE legg til rette for at fast tilsette forskarar med kort fartstid får tildelt birettleiaransvar for ph.d.-kandidatar, slik at dei kan innfri dei krava om rettleiarerfaring som no blir stilt til søkjarar på større eksternfinansierte prosjekt.
 - 4) Tilslag på søknader om eksterne prosjektmidlar føreset ofte at ein er med i internasjonale forskarnettverk. LLE må bidra til danning av slike nettverk gjennom støtte til konferansedeltaking, forskingsopphald i utlandet, gjesteførelingar med meir.
 - 5) Fleire av desse tiltaka er kostnadskrevjande. Instituttrådet må under budsjettbehandlinga kvart år diskutere korleis det kan setjast av tilstrekkeleg med midlar til dei. Støtteordningar på fakultets- og institusjonsnivå må brukast aktivt.

3. Auka publisering

«Tellekantsystemet» er meint å vera eit mål for vitenskapleg publisering på *institusjonsnivå*. På grunnlag av forskarane sine registreringar i Cristin gir NSD i april kvart år ut statistikk over vitenskapleg publisering, det vil seia oppnådde publikasjonspoeng for alle institusjonane i universitets- og høgskulesektoren, brote ned på institutt- og avdelingsnivå.

Tabellen nedanfor viser poenga for LLE for perioden 2011 – 2016, samanlikna med UiB og HF. Som følgje av ei endring av poengberekninga som vart gjennomført i 2015, som premierer internasjonale samforfattarskap og som førte til fleire publikasjonspoeng for UiB samla, gjekk LLE sin del av UiB sine samla poeng ned frå 6 % for perioden 2011 – 2014, til 3 % i 2015 og 4 % i 2016.

I 2015 vart det registrert 80 poeng for LLE. 2016 ga eit langt betre resultat. Då oppnådde LLE sine forskarar 124 poeng, som utgjorde nær ein tredjedel av HF sitt samla resultat. Delen av publikasjonar på nivå 2 ved LLE var 18 % i 2016, og 10 % i 2015.

Publikasjonspoeng for LLE, HF og UiB 2011 - 2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LLE	130	104	122	101	80	124
HF samla	434	393	474	374	442	392
UiB samla	1945	2036	2048	1956	3058	3223
LLE sin del av HF	30 %	26 %	26 %	27 %	18 %	32 %
LLE sin del av UIB	7 %	5 %	6 %	5 %	3 %	4 %

Korkje NSD eller Cristin gir ut tal for enkeltpersonar. Men Cristin gir oss tilgang til rådata, og ved hjelp av dette materialet utarbeider instituttet oversikter som viser poengfordelinga mellom instituttet sine tilsette, og mellom instituttet sine fagområde.

Dette materialet viser at mellombels tilsette på prosjekt (stipendiatar og særleg postdoktorar) bidreg med publikasjonar som utløyser publikasjonspoeng. Det same kan seiast om emeriti som fortsatt forskar aktivt. I oversikta nedanfor er berre fast tilsette i vitskaplege stillingar ved LLE tekne med, i alt 51 personar. Det er av ulike grunnar vanskeleg å gje eit nøyaktig og rettferdig estimat for poeng per tilsett over tid, men det er til ein viss grad teke omsyn til startdato for forskarar som har begynt nyleg, og til sjukemeldingsperiodar for forskarar med sjukemeldingar over lang tid. Sjølv om det ikkje er mogleg å gje eit millimeterpresist uttrykk for den einskilde forskaren si publiseringsverksemd, skulle oversikta gje ein peikepinn på korleis det står til.

Gjennomsnittlege poeng pr. år for fast tilsette LLE-forskarar for perioden 2012–2016

Poengintervall	0–0,49	0,5–0,99	1,0–1,99	2,0–3,99	4 +
Tall personer	19	8	11	10	3
Prosent	39 %	16 %	22 %	20 %	6 %

44 % av ein vitskapleg tilsett si arbeidstid skal brukast til forskning, og dette må sjåast på ikkje berre som ein rett, men òg som ei plikt. Spørsmålet er kva som vil vera eit rimeleg resultatmål for den einskilde si publiseringsverksemd, målt i publiseringspoeng. Etter den såkalla «Fagerbergmodellen» vart det i si tid gjeve kr. 20 000 i personlege belønningsmiddel til forskarar ved UiB som hadde oppnådd 1 poeng i snitt i løpet av sist gjeldande tre-års periode. Arbeidsgruppa foreslår at resultatmålet for kvar forskar i tråd med dette vert sett til 1 poeng i snitt over dei siste fem åra.

Om vi tar utgangspunkt i dette som eit rimeleg mål, er det urovekkjande at så mykje som 55 % av dei fast tilsette ikkje når opp til dette i snitt over ein periode på fem år. Det kan likevel vere fleire grunnar til dette, t.d.:

- Skeiv arbeidsbelastning, der oppgåver som undervisning, administrasjon og verv stel av forskningstida
- Forskingstida vert brukt på relevante publikasjonar som ikkje gir utteljing, til dømes lærebøker
- Utfordringar innanfor fagområde der forskarane tilrettelegg for andre si forskning, t.d. gjennom redaksjonsansvar og bygging av forskingsinfrastruktur, slik at dei sjølve ikkje får publisert forskingsresultat i teljande kanalar
- Konflikar i fagmiljøet
- Manglande motivasjon og tru på egne evner som forskar
- Helsemessige forhold.

Arbeidsgruppa foreslår følgjande tiltak:

- (1) Med utgangspunkt i arbeidstidsrekneskapane for kvar einskild, arbeider LLE vidare med å sikra at alle vitskapleg tilsette over tid blir sikra 44 % av arbeidstida til forskingsrelatert arbeid, inkludert eiga forskning.
- (2) LLE innfører ei ordning der alle vitskapleg tilsette kvart år leverer ein kort forskingsplan til instituttet. Instituttleiar prioriterer oppfølging av dei som ikkje har oppnådd minimumstalet for publikasjonspoeng. Medarbeidarsamtalen kan vera ein arena der det vert diskutert kva instituttet og kva forskaren kan bidra med for å auka publiseringa.

- (3) Instituttleiinga fastset og kunngjer det forventede minimumsomfanget av publisering for dei tilsette ved instituttet. Utvalet gjer framlegg om at dette blir sett til eitt publikasjonspoeng i snitt per år dei fem føregåande åra.
- (4) Når driftsmidlar skal fordelast, det vere seg i budsjettssamanheng eller ved tildeling etter søknad, skal dei som publiserer på eit nivå på eller over minimumsnivået føreslått i pkt. 3 prioriterast, så sant det ikkje er gode grunnar til alternativ prioritering.
- (5) LLE oppmodar til internasjonal sampublisering. Sampublisering vil bidra til kvalitativt betre forskning, og vil fremja internasjonalt samarbeid.

4. Internasjonalisering

Internasjonalisering er eit overordna strategisk mål for UiB, for HF og for LLE. LLE skal leggja til rette for ansattmobilitet på alle nivå og for rekruttering av og samarbeid med internasjonale forskarar, forskning innafor internasjonale prosjektkonsortium og publisering gjennom internasjonalt renommerte publikasjonskanalar. Tiltak som er viktig i denne samanhengen er nemnd andre stader i dette dokumentet, t.d. at LLE vil fremja deltaking på internasjonale konferansar, forskingsopphald i utlandet, gjesteførelingar, internasjonal sampublisering, fokus på BOA-prosjekt etc. Instituttet må setja av midlar i budsjettet til denne typen tiltak.

5. Situasjonen for stipendiatar og postdoktorar

Stipendiatar og postdoktorar er ein viktig ressurs for instituttet, både på grunn av forskinga deira og innsatsen dei legg ned i form av pliktarbeid. LLE skal leggja til rette for at dei vert ivarettatt på best mogeleg måte. Situasjonen for stipendiatane er omtalt i eit eige plandokument. Situasjonen for postdoktorane er gjort greie for i eit eige vedlegg til denne planen.